Innhold

1 INNLEDNING 11

2 MATERIALE, METODE OG INNRETNING 15

3 FAKTISK ÅRSAKSSAMMENHENG 21
3.1 Innledning 21
3.2 Nødvendige og tilstrekkelige årsaker 22
3.3 Teorier om faktisk årsakssammenheng 23
3.4 Norsk rett: Betingelseslæren 26
3.4.1 Innledning 26
3.4.2 Grunnlag 27
3.4.3 Anvendelsesområde 29
3.4.4 Betydningen av formålsbetraktninger 32
3.5 Prevensjon som begrunnelse for kravet om faktisk årsakssammenheng .. 33
3.5.1 Utviklingen av en rettsøkonomisk analyse av årsakskravet 33
3.5.2 Optimal aktsomhet når skadevolderens bidrag ikke er nødvendig årsak 35
3.5.2.1 Begrepet «nødvendig årsak» 35
3.5.2.2 Sosialt optimal aktsomhet 36
3.5.2.3 Rettsøkonomisk begrunnelse for krav til nødvendig årsak .. 38
3.5.3 Konkurrerende og hypotetisk konkurrerende årsaker og økonomisk effektivitet 39

4 NORMATIV ÅRSAKSSAMMENHENG 41
4.1 Behovet for normativ årsakssammenheng 41
4.2 Situasjoner hvor betingelseslæren ikke anvendes 41
4.3 Normativ utvidelse av ansvar ved hypotetisk årsakskonkurranse? 43
4.4 Normativ avgrensning av ansvar etter betingelseslæren 49
4.4.1 Noen rettslige og rettsøkonomiske utgangspunkter 49
4.4.2 Effektivitetshensyn som grunnlag for å avgrense ansvaret 51

4.4.2.1 Calabresis årsaksteorier 51
4.4.2.1.1 Prevensjon 52
4.4.2.1.2 Kompensasjon 53
4.4.2.2 Shavells teori om optimal aktsomhet og tilfeldige skadefølger 54
4.4.2.2.1 Begrepet «tilfeldige skader» 54
4.4.2.2.2 Tilfeldige skader og sosialt optimal aktsomhet 55
4.4.3 Rettslige formålsbetraktninger og økonomisk effektivitet 57
4.4.3.1 Hvilken risiko eller interesse gjelder ansvarsreguleringen .. 57
4.4.3.2 Prevensjon 66
4.4.3.3 Reparasjon 70
4.4.3.4 Hvem er nærmest til å bære risikoen 72

5 SAMMENFATNING OG NOEN KONKLUSJONER 75

LITTERATURLISTE 81